

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

« » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Емпіричні контент-аналітичні дослідження

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2020/ 2021
Семестр 5
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання
та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Юзва Л.Л.

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. Т.Г. Червінська «31» 08 2021р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () « » 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник(и):

Юзва Л.Л., к.соц.н., доцентка кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

(підпис)

(Сидоров М.В.-С.)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 21 від « 28 » 08 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – полягає в наданні студентам системних знань про особливості методології та процесу проведення емпіричного соціологічного дослідження на основі застосування контент-аналізу як одного з основних методів в межах соціологічного аналізу документів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Знати базові методи аналізу соціологічної інформації
2. Вміти працювати з комп'ютером
3. Володіти елементарними навичками роботи з масивами даних

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна належить до дисциплін вільного вибору студентів в межах освітньої програми «Соціологія» на здобуття освітнього ступеню: бакалавр за спеціальністю 054 «Соціологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», вибірковий блок «Прикладні соціологічні дослідження». Сучасне суспільство характеризується високим рівнем інформатизації. Сьогодні індустрія інформації перетворилася в галузь світової економіки, вона стала невід'ємною складовою сучасних процесів глобалізації, що відкриває широкий доступ до сучасних технологій, науки та культури і водночас впливає на трансформацію людства (цит за Н.Аксеновою). Як стверджують фахівці, сучасна людина за місяць отримує та обробляє стільки інформації, скільки людина XVIII ст. отримувала за все своє життя. Вся ця інформація потрапляє до людей у формі найрізноманітніших документів. Тож вміння досліджувати й аналізувати документальний потік є надзвичайно вагомим для сучасного фахівця-соціолога. Курс спрямований на поглиблене вивчення методології (методик, технік, шляхів квантифікації та ін.) контент-аналізу документів, а також на ознайомлення з принципами роботи комп'ютерних засобів для роботи з документами.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Надати системні знання щодо категорій емпіричного контент-аналізу документів
- Запропонувати загальний огляд теоретичних концепцій соціологічного контент-аналізу документів
- Ознайомити студентів з групою базових та новітніх методів емпіричного контент-аналізу документів
- Навчити студентів застосовувати техніки контент-аналітичного дослідженням
- Проілюструвати студентам складові квантифікації в межах контент-аналізу

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність обґрунтовувати доцільність використання сучасних методів збору та аналізу соціальної інформації (фк18)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Вміти застосовувати методи з групи суміжних контент-аналізу (інтен-аналіз, івент-аналіз) емпіричних дослідженнях	Лекція, практична робота	практичні завдання, тест	10
1.2	Знати методологію емпіричного контент-аналітичного дослідження	Лекція, практична робота, самостійна робота	практичні завдання, тест	15
2.1	Конструювати вибірку документів для емпіричного контент-аналітичного дослідження	Лекція, практична робота, самостійна робота	практичні завдання, тест	15
2.2	Розробляти кодифікатор контент-аналітичного дослідження та застосовувати процедуру кодування	Лекція, практична робота, самостійна робота у формі підсумкового проекту	практичні завдання, підсумковий проект	20
2.3	Здійснювати квантифікацію, візуалізацію та аналітичну інтерпретацію даних	Лекція, практична робота, самостійна робота у формі підсумкового проекту	практичні завдання, підсумковий проект	40

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Програмні результати навчання (назва)					
Використовувати навички підготовки та проведення вибіркового соціологічного дослідження з урахуванням значення базових складових програми дослідження, зокрема врахування дизайнефекту (прн25)	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- семестрове оцінювання:

1. Практичні роботи (4 пр.):

- застосування інтен-аналізу: РН 1.1– 6 балів/ 3 балів
- застосування івент-аналізу: РН 1.1– 6 балів/ 3 балів
- застосування когнітивного картування: РН 1.1– 6 балів/ 3 балів
- застосування традиційного аналізу: РН 1.1– 6 балів/ 3 балів

2. КР 1 та КР 2 (тести): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3 – 16/ 10 балів (кожна КР оцінюється у 8 максимальних або 5 мінімальних балів)

3. Підсумковий міні проект із застосуванням біографічного методу для дослідження гендерної проблематики: РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3 – 20 балів/ 14 балів

- підсумкове оцінювання – іспит: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1.

- умови допуску до підсумкового оцінювання:

Для студентів, які набрали сумарно за модулі меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – 36 балів для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне складання модульних контрольних робіт.

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні роботи з тем 1-2: РН 1.1

2. КР 1 з тем 1-2 та КР 2 (тести) з тем 3-4: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3

3. Підсумковий міні проект із застосуванням біографічного методу для дослідження гендерної проблематики з тем 1-4: РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1. Історія та сучасність контент-аналітичних досліджень				
1	Місце контент-аналізу в системі суміжних методів	4	6	8
2	Методологічні основи контент-аналізу	6	6	8
	<i>Контрольна робота 1</i>		2	
2. Процедура емпіричного контент-аналітичного дослідження				
3	Етапи проведення емпіричного контент-аналітичного дослідження документів	4	6	10
4	Формалізований аналіз документів. Процедури квантифікації в контент-аналізі	6	8	14
	<i>Контрольна робота 2</i>		2	
5	Підсумкова комплексна робота			30
	ВСЬОГО	20	30	70

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Практичні заняття - **30 год.**

Самостійна робота - **70 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

- Сучасні методики контент-аналізу: навч. посібн. / Батаєва К., Іванов В., Коритнікова Н., Костенко Н., Семотюк О., Юзва Л.; за заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К. та Іванова В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 416 с.
- Nguen D., Liakata M., DeDeo S., Winters J. How We Do Things With Words: Analyzing Text as Social and Cultural Data.- *Frontiers in Artificial Intelligence*, 2020. https://www.researchgate.net/publication/343852832_How_We_Do_Things_With_Words_Analyzing_Text_as_Social_and_Cultural_Data
- Krippendorff K. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. - SAGE, 2013 - 441 p.

Додаткова:

- Горбачик А. Компьютерная обработка текстов в качественных и количественных социологических исследованиях // *Социология: теория, методы, маркетинг*. - №1. - 2006. - С. 124-133.
- Добренев В. И., Кравченко А. И. *Методы социологического исследования: Учебник*. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 768. – (Классический университетский учебник).
- Жоль К.К. Контент-анализ, компонентний аналіз та побудова тезаурусів для соціологів / *Соціологія*. - <http://pidruchniki.ws/11631018/sotsiologiya/kontent-analiz-komponentniy-analiz-pobudova-tezaurusiv-dlya-sotsiologiv>
- Іванов О.В. Компютерний контент-аналіз: проблеми та перспективи вирішення / *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. – Вип.15. - <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2407/1/Ivanov%20komjuterniy%20analiz.pdf>
- Іванов О. В. Кількісний контент-аналіз: проблема контексту / О. В. Іванов // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*. - 2012. - № 999, Вип. 30. - С. 95-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhlSD_2012_999_30_19.
- Іванов О. В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності / О. В. Іванов // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*. - 2013. - № 1045, Вип. 30. - С. 69-74. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhlSD_2013_1045_30_13.
- Кириченко Р.О. Контент-аналіз агітаційних матеріалів політичних сил в період української національно-визвольної революції 1917-1921 років (за фондами ДАСО). - <http://bulletin.uabs.edu.ua/store/jur/2011/1ebba2c1e8ddbe6a79fa14773bd7e6a.pdf>
- Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики. – К.: Центр вільної преси. – 2003. – 200 с.
- Костенко Н.В. Парадигми і фактичності нових мас-медіа // *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. – 1998. - № 1-2. – С. 138 – 150.
- Лотман Ю. М. Семантика культури и понятие текста // *Логика: Логические основы общения. Хрестоматия / Сост. В. Ф. Берков, Я. С. Яскевич, И. И. Дубинин*. - М.: Наука, 1994. - С. 308-312.
- Мазурок А. І. Інгент-аналіз виступів представників українського опозиційного політикуму: латентне vs реальне / А. І. Мазурок // *Український соціум*. - 2012. - № 4. - С. 57-70.
- Олейник А. Н. Триангуляція в контент-аналізі. Вопросы методологии и эмпирическая проверка // *Социологические исследования*. - 2009. - № 2. - С. 65-79.
- Юзва Л. Контент-аналіз: обґрунтування методу // *Соціологія в ситуації соціальних невизначеностей: Тези доповідей учасників I Конгресу Соціологічної асоціації України*. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 476 с.
- Юзва Л.Л. Образ "сильних світу цього": методологія та результати емпіричного контент-аналітичного дослідження // *Український соціум* - № 4. - 2013.
- Юзва Л. Л. Студентська молодь про соціальні революції в Україні початку XXI сторіччя (за результатами аналізу автобіографічних текстів) / Л. Л. Юзва // *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна*. – 2015. – С. 140–146.
- Юзва Л. Л. Вплив інформаційного забезпечення суспільства через пресу у передвиборчий період на подолання політсилами прохідного бар'єру / Людмила Леонідівна Юзва. // *Вісник Донецького національного університету. Серія Політичні науки*. – 2016. – №1. – С. 96–108.
- Юзва Л. Л. Фотообрази президентів України через призму Google (контент-аналітика) / Людмила Леонідівна Юзва. // *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. – 2017. – №1. – С. 70–87.
- Юзва Л. На яких з українських президентів найбільше схожий Порошенко на фотографіях. Інфографіка [Електронний ресурс] / Людмила Юзва // *Новое время*. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://nv.ua/ukr/ukraine/politics/na-jakih-z-ukrajinskih-prezidentiv-najbilshe-shozhij-poroshenko-na-fotografijah-infografika-1368477.html>.
- Юзва Л. Л. Особливості контент-аналітичної методології досліджень сучасних медіа: на прикладі друкованих та інтернет-джерел / Людмила Леонідівна Юзва // *Нові нерівності - нові конфлікти: шляхи подолання. III Конгрес Соціологічної асоціації України: тези доповідей / Людмила Леонідівна Юзва. – Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2017. – С. 98–100.*
- Юзва Л. Л. Реформа освіти в Україні: тренди липня 2017 року на основі аналізу медіа-контенту / Людмила Леонідівна Юзва. // *Молодіжна політика: проблеми та перспективи: збірник наукових праць / Ред. С.Шудло. – Дрогобич – Зелена Гура: «Трек ЛТД», 2017. – Вип. 8. - С. 153–158.*
- Юзва Л. Образи української та польської молоді через призму Google: порівняльний контент-аналіз на основі різних мовних запитів / Людмила Юзва. // *Nowa Ukraina*. – 2017. – №16. – С. 89–98.
- Юськів Б.М. Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід: Монографія. - Рівне.: "Перспектива", 2006.
- Ragin C. *Using Qualitative Comparative Analysis to Study Configurations*// *Computer-Aided Qualitative Data Analysis/ Ed. by U.Kelle. — L., 1995. — P.177–189.*
- Strauss A. *Qualitative Analysis for Social Scientists*. — Cambridge, 1987.
- Strauss, Anselm; Corbin, Juliet (1998) *Basics of Qualitative Research Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory* (2nd edition). Sage Publications: London. – Електронний ресурс: <http://www.socresonline.org.uk/4/2/strauss.html>

26. Culpan R. Leadership Styles and Human Resource Management: A Content Analysis of Popular Management Writings // Management Decisions.- 1989.- Vol. 27.- No. 4.
27. Mayring P. Qualitative Content Analysis// Qualitative Methods in Various Disciplines I: Psychology.- 2000.- Vol 1, No 2.
28. Mathews B., Redman T. Professionalizing Marketing: The Public Face Portrayed in Recruitment Advertisements // Marketing Intelligence & Planning.- 1994.- Vol. 12.- No. 9.- P. 30 - 36.
29. Wilson V. (2016) Research Methods: Content Analysis. Evidence Based Library and Information Practice. 6(4), 177-179. - Електронний ресурс:
<https://journals.library.ualberta.ca/eblip/index.php/EBLIP/article/view/12180/13124>

10. Додаткові ресурси:

1. <https://discourseanalysis.net/publications>
2. <https://scholar.google.com.ua/>
3. <http://www.socismr.co>
4. <http://www.gallup-international.com>